

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, poš. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 9.

V Mariboru, sobota 29 januarja 1927.

Leto II.

15.000 glasov!

V Sloveniji smo socialisti dobili vsled krivičnega volilnega reda, ki štiti večinske stranke, samo 4 mandate — ali kar v našem slučaju največ pomeni in šteje, to je število za naše kandidatne liste oddanih glasov. **Dobili smo pri teh volitvah v sami Sloveniji 15.000 glasov!**

To je nedvomno velik uspeh; s tem uspehom je lahko sleheren naš zaupnik, sleheren naš delavec in volilec zadovoljen — Prvi skupni nastop razrednega delavstva v sami Sloveniji je prinesel skupni stvar razrednega jugoslovanskega delavstva 15.000 zavestnih glasov!

Sedaj šele lahko izmerimo vso ogromno škodo, ki jo je utrpelo doslej delavstvo in njegovo gibanje v Sloveniji od štiriletnih razcepov in razkolov, sedaj šele lahko prav vidimo, kako bi bil položaj delavstva povsem drugačen, ako bi bili že prej nastopili enotno, ako bi bili vsaj zadnja leta vodili vse akcije skupno, skupno branili svoje pravice, skupno napadali skupnega sovražnika. 15.000 zavednih volilcev, 15.000 zavednih delavcev je za nami, a to število se bo v kratkem še pomnožilo, močno pomnožilo. Še so med delavstvom in med zavednimi kmeti, ki ne vedo, da je delavsko gibanje v Sloveniji prebolelo svojo notranjo krizo, še so, ki glasujejo za buržuazne stranke, zlasti za klerikalno, ker ne vedo, da smo v porastu, da se očistili in pomlajeni dvigamo, da se pripravljamo na težki obračun z vsemi tistimi strankami, ki so vsa ta leta izrabljale našo nemoč, da preslepijo delavce, ga uprežejo v svoj voz, in za plačilo puste v dobi splošnega gospodarskega propadanja, v dobi brezposelnosti, 10urnega dnevnega dela za infamno plačo, svobodno pecepati. Toda naša naloga bo odslej, da pri volitvah začeto delo za probujenje našega delavca in kmeta, za usmeritev njegovih energij v socialistični in razredni pravec, za obrambo njegovih pravic in njegovega ogroženega življenja, nadaljujemo z vsemi silami trajno in povsod, dokler ne privedemo v naš tabor ves delovni narod in to ne samo oni v mestih, nego istotako tudi delovni narod na deželi.

Srbsko delavstvo in oblastne volitve.

Belgrad, 27. jan.

Tudi pri teh volitvah je radikalna stranka v Srbiji odnesla večino mandatov. Sicer je število njenih glasov nekoliko padlo, v glavnem je pa še vedno ona najmočnejša stranka v Srbiji in so ji sedaj izročene na milost in nemilost tudi samoupravne skupščine. Sicer ni bilo tudi pričakovati drugačnega rezultata, kajti za pregrupacijo srbskega seljaka ni še prišel čas, niso še dozorele prilike — in kar je glavno, radikalna stranka ima na svoji strani oblast in ima denar in ima celo armado uradništva in nastavljenstva, ki se v času volitev pretvori v na široko razpredeni agitacijski aparat, ki deluje v tem slučaju zelo aktivno in ni v pogledu sredstev preveč tenkočuten in izbirčen.

Od ostalih buržuaznih strank so se močno uveljavili zlasti Davidovičevi demokrati, vendar pa v glavnem le v mestih, dočim niso mogli

Kajti te volitve so pokazale, da imamo socialisti tudi med samimi kmeti svoje pristaše. Dobili smo glasove v marsikateri vasi, kjer ni ne večje delavnice, ne tovarne. Znači, da se tudi obupani slovenski kmet, ki je doslej tudi politično slepo služil klerikalni stranki, približuje naši stranki in našemu gibanju.

Delali bomo na organizaciji delavcev, a delali bomo tudi na organizaciji kmetov.

Predvsem pa gledali, da se delavska razredna enotnost, ki se je sijajno obnesla pri teh volitvah, izpopolni in učvrsti zlasti v samih organizacijah. **Od enotnosti pri volitvah, do enotnosti v organizaciji in v vsakdanjih akcijah, do enotnosti v delavnicah, tovarnah in obratih!**

Naše delo v tej smeri se je pravzaprav šele začelo. Če bomo intenzivno nadaljevali, bomo pri prihodnjih srezkih ali skupščinskih volitvah dosegli še vse večji uspeh. Takrat ne bomo šteli le 15.000, nego najmanj 25.000 glasov!

Naš mnogoobetajoči uspeh pa ni velikega pomena le za delavsko ljudstvo in za delavski pokret v Sloveniji, velikega pomena je tudi za razvoj v ostalih pokrajinah v državi. **Ako bi bili sodrugi na Hrvatskem, v Vojvodini, v Dalmaciji, Srbiji nastopili enako složno in borbeno, bi bili volilni rezultati tudi tam povolnejši.** Na jugu so razredni delavci šli večinoma ločeno v boj, zato so bili tudi rezultati slabi. To, kar se je vstvarilo v Sloveniji, treba vstvariti tudi v ostalih pokrajinah, ker so tam dani isti predpogoji za skupni nastop. Treba samo napraviti obojestransko prvi korak v tej smeri, in skupna razredna fronta vsega socialističnega delavstva v državi bo gotovo dejstvo. **Uplivali bomo od svoje strani, da se razredno delavstvo v celi državi združi v eno celoto.**

Prva skupna ofenziva izstradanege prevaranega slovenskega proletariata nam je prinesla 15.000 glasov; z združenimi močmi in sistematičnim dnevnim delom bomo v kratkem pokazali, da nas je še mnogo, mnogo več, in da buržuazija ne more več preko nas na dnevni red.

še dosti pridobiti med čisto seljaškim svetom. Zlasti v Belgradu so Davidovičevi demokrati dobili še več glasov kot pri zadnjih občinskih volitvah, medtem ko so radikali še bolj nazadovali. Demokrati imajo občino v svojih rokah in »čistijo« pač prejšnji radikalni volilni imenik.

Delavstvo v Srbiji se v glavnem teh volitev ni udeležilo. Vodstvo socialistične stranke je objektivno presodilo dejanski položaj med srbskim razrednim delavstvom in prišlo do sklepa, da ne kaže vlagati lastne kandidatne liste tam, kjer niso organizacije močne in razširjene na celo volilno okrožje. Uvaževala je tudi razcepjenost, ki je na žalost še vedno precej velika med samim srbskim delavstvom in je zato izdala parolo, da naj se naši delavci vzdržujejo glasovanja.

Komunisti v Belgradu so bili drugačnega mnenja in so postavili ne-

kaj svojih kandidatnih list. V Belgradu so dobili okolu 900 glasov, v Nišu so pa strahovito nazadovali; izgubili so polovico svojih glasov. Jasno je, da je še vedno precej delavcev, ki so se vsled prejšnjih neuspehov komunistične stranke odtujili od nje in glasujejo sedaj za buržuazne stranke, v prvi vrsti za radikale. Za toliko, kolikor so padli komunistični glasovi v Nišu, je narastlo v Nišu število buržuaznih glasov. Ti pojavi so sicer razumljivi in niso samo srbska posebnost — isto je bilo in je deloma še tudi v ostalih pokrajinah — vendar je potrebno to podčrtati, da se vidi tudi na tem primeru, kako nujno potrebno je, da se delavsko gibanje spet združi in postavi na zdravo bazo, da pritegne znova nase ves delavski razred.

V Belgradu je vložila svojo listo tudi skupina okolu »Radničkoga Jedinstva«, dasi bi bilo v vsakem pogledu bolje, da ni tega nikoli storila. Kandidatna lista te skupine je dobila, kakor je bilo pač pričakovati, bore malo glasov, niti 300, in še ti glasovi so bili oddani bolj iz osebne simpatije do nosilca kandidatne liste, sodr. Dragiša Lapčevića. Sodrugi Lapčević je v Belgradu poznana politična in novinarska osebnost, vživa mnoge osebne simpatije tudi v krogih, ki stojijo absolutno izven vsakega delavskega pokreta — ti krogi so glasovali za Lapčevića, zanj so glasovali zlasti njegovi ožji rojaki, Užičani, iz simpatije do tega svojega sorojaka, poznanega javnega delavca. Saj se je n. pr., prvič menda v zgodovini socialistične volilne agitacije, kolportiral tekem volilne borbe celo letak, ki je vabil užičane v Belgradu, da naj glasujejo kompaktno za Dragišo Lapčevića, brez ozira na svojo osebno politično opredelitev, zgolj iz simpatije do uglednega svojega »zemljaka«. Tako je padel še

marsikateri od teh maloštevilnih bolj na račun osebnosti Lapčevićeve, kot na program, ali podobno, skupine, ki ga je kandidirala. **Razredno vzgojno ta volilna akcija torej ni mogla vplivati** — a mi socialisti dajemo v takih in podobnih razmerah največ na to — zato smo mnenja, **da bi bilo bolje, da ta skupina ni vložila svoje kandidatne liste in da so tisti delavci, ki so v tem slučaju hoteli vsekakor na volišče, oddali raje svoje glasove komunistični kandidatni listi!** S tem bi bili vsaj komunisti dobili v Belgradu mandat in belgrajsko delavstvo bi bilo zastopano v svoji oblastni skupščini vsaj po razrednem delavskem zastopniku. To bi imelo vsaj svoj pozitivni smisel in bi blagodejno uplivalo na razčiščenju situacije med delavskimi frakcijami samimi.

Proletariat v Sloveniji je v tem primeru pokazal še mnogo več, pokazal je, da je skupni nastop razrednih strank možen in da je le pri takem nastopu računati s faktušnjimi uspehi. Vse drugo je le potrata sil, povečanje konfuzije, zavlačevanje ozdravitvenega procesa v delavskem gibanju. Uverjeni smo, da bo tudi srbsko delavstvo črpalo iz teh dogodkov spoznanje in nastopilo že pri prihodnjih volitvah kot enotna razredna sila, da se pokaže tudi srbski buržuaziji, da je razredni proletariat še tukaj.

Socialistična stranka je sklenila posvetiti sedaj vse svoje sile organizaciji in izobrazbi delovnega naroda, pritegniti delavce v svoje organizacije in prepojit njihove duševnosti s socialističnim naukom. Srbsko delavstvo, ki ima sijajne tradicije za seboj in ki je dalo delavski stvari toliko odličnih mož, bo kmalu prebolelo svojo težko krizo in se vrnilo s skupnimi silami na skupno delo.

Proti javnemu zdravju in socialni politiki.

Ukinitev Borz dela.

Proračunski predlog za l. 1927-28 se rešuje v finančnem odboru s sumljivo naglico. Če uvažujemo, da so naši narodni poslanci ves čas počivali, da so se dosledno izogibali vsakega dela, potem se moramo pač vprašati, kaj naj ta nepričakovana in nenavadna muja in brzina pomeni. Kajti dejstvo je, da vladna večina ni že dolgo toliko delala kakor te dni, da pa tudi že dolgo ni naredila toliko škode delovnemu narodu, kakor te dni, čeprav dela že vsa leta ljudstvu samo v škodo. Kajti tako, kakor so te dni oklestili proračun ministristva za javno zdravje in ministristva za socialno politiko, ga niso vsa ta leta, in kar so si ob tej priliki dovolili, ni več zločinski prezir napitanih rodoljubarskih trebuhoz za javne potrebe, to je že taka podlost in nesramnost, da moramo spričo nje poštene ljudje obstrmeti.

Čeprav je bilo ravno te dni statistično dokazano, da imamo letno okolu 3 milijone bolnikov, so pak proračune bolnic ali povsem črtali ali pa do skrajnosti reducirali. Mesto da bi izdatke za bolnice in za javno higijeno povečali, so jih na celi črti znižali, in to za okroglih deset odstotkov. In so se še naši poslanci, ki so sploh neženirano zahtevali, da naj se proračun tega ministristva v celoti črta ter prepusti brigo za javno zdravje privatni praksi!

V slavni naši državi imamo namreč tudi take poslance, in med našim dobrim narodom tudi take volilce, ki za take poslance glasujejo!

Če imamo pred očmi, da je v malokateri državi toliko tuberkuloze, toliko vsakovrstnih opasnih nalezljivih boleznih, toliko epidemij, se moramo pač čuditi toliki nesramnosti in nesposobnosti!

In če se je v pogledu bolnic in bolnikov, v pogledu nalezljivih boleznih in epidemij postopalo tako srednjeveško, ali naj se potem še čudimo, da so trebuharski narodni poslanci spričo proračuna ministristva za socialno politiko, ki se tiče samo surove in žuljave kože našega proletarca, izgubili sploh vsako dostojanstvo in uvidevnost ter črtali in črtali vseppek brez sramu in brez strahu?

Ne, ne smemo se čuditi! Kajti od naše rodoljubarske večinske radikalno-radičevske satrapije ne moremo pričakovati nikoli nič dobrega in poštenega. Kajti ta večina ne misli z glavo in ne čuti s srcem, ta večina misli in čuti samo s svojim trebuhom.

Sedaj je namreč v modi izraz »deetatizirati«, to se pravi, razbremeniti državo. Političarji zahtevajo »deetatizacijo« države, vlada, narodni poslanci in kapitalistični razred so pa bili mišljenja, da je najbolje, da se »deetatizira« naprej . . . socialna po-

človeško bitje s svojim mladim, močno delujočim čustvom in da povzroča vsako surovo ravnanje ž njimi celo tragedijo v njihovih mladih dušah. Ne bahajmo se s svojo kulturo, dokler se ob vsaki priliki, kjer ni nad

nami kontrole, pokažemo srčno tako surovi. Tu naj naše časopisje začne tudi vzgojno vplivati, da ne bodo samomori petnajstletnih dečkov na dnevnem redu naše dnevnice — narodne kulture!

Velik porast socialističnih glasov v ljubljanski oblasti.

Ljubljana, 24. jan.

Naša naloga pri teh volitvah ni bila baš lahka. Ravno v ljubljanski oblasti je bil delavski razkol najgloblji in delavske borbe najljutejše. Pri teh volitvah smo se končno vendarle združili in vsvarili skupno fronto. Marsikateri predsodek in marsikatero nezaupnost je bilo potreba šele premagati, premagati v medsebojnih diskusijah in na shodih. Delavska masa je vendar takoj ves veliki pomen skupnega nastopa razumela in šla složno na delo za skupno zmago. Ta skupni nastop je naša največja pridobitev, naše največje dobro. Uspeh se je pokazal pri volitvah v Ljubljani in v ljubljanski okolici. **Napredovali smo povsod**, napredovali smo v mestu Ljubljani, kjer smo po tolikih letih razredni delavci nastopili končno spet skupno, napredovali v srezih. In če bi ne bilo »Naprejevščine«, bi danes ne šteli samo tako visoko število glasov, šteli bi tudi večje število mandatov. V ljubljanski okolici smo izgubili mandat za malo število glasov, ki so se izgubili na takozvani »Naprejevi« listi. S tistimi glasovi bi dobili tudi ta mandat in ne samo mandat v Trbovljah. Tako je pa mandat v ljub-

ljanski okolici dobila klerikalna stranka. — »Naprejevci« kot »delavska« stranka so torej lahko zadovoljni, da so oropali zavedne delavce za mandat v korist klerikalcev. Kakšen pomen naj sploh ima postavljanje lastne kandidatne liste pod potvorjeno delavsko firmo, ko veš, da boš dobil komaj par desetih glasov? Ali nima to le namen, škoditi delavstvu in služiti meščanskim kapitalističnim strankam? »Naprejevcem« povemo, da nam bodo za to zločinsko početje položili račun. Dosti nam je te popustljivosti. Z zakletimi sovražniki delavstva bomo odselej postopali kot se postopa s sovražniki: Pozor, nergača! Dovolj nam je te okrutne šale. Poznamo tudi mi dejanja, in sicer taka, ki zaležejo. In svoje reditelje imamo in dokaze in še marsikaj. **Strli bomo, kar živi od sovraštva do delavstva in do socializma.**

Naš uspeh v Ljubljani in sploh v vseh ljubljanskih srezih nam je bodrilo, da nadaljujemo po poti složnosti. To složnost bomo sedaj utrdili tudi v organizacijah, da bo pri prihodnjih volitvah naše napredovanje še večje.

Živela Jugoslavija!

V zadnji številki smo objavili članek slovenskega delavca, v Avstriji, iz katerega je lahko posnel vsak naš delavec, pa tudi vsak naš minister in patriotski trebiharski večinski narodni poslanec marsikaj izredno tehtnega in zanimivega. Razbral je lahko tole: Da imamo v Nemški Avstriji na stotine slovenskih delavcev, ki so naši državljani, ki si pa vendar lahko služijo tam svoj vsakdanji kruh, tisti kruh, ki jim ga je odrekla njihova ujedinjenja in zmagovita domovina. In kar je najvažnejše, da dobe ti naši državljani v slučaju, da ostanejo brezposelni, v tuji in »sovražni« Avstriji brezposelno podporo, ki se jim izplača redno do trideset tednov brezposelnosti!

Taka je torej ta stvar: doma nima naša vlada, vlada zmagovite države, ki gleda na »lačenbergersko« Avstrijo (kakor jo je svoje dni izredno fino in duhovito krstil naš »Sloven. Narod«) z nekim prezirom, niti toliko obzira do svojih sodržavljanov delavcev, da bi jim izplačala v slučaju brezposelnosti vsaj tisti denar, ki so ga delavci sami plačali v

ta namen v njene kase, ko so delali. In ne samo to, nego baš te dni ukinja še tiste poslednje Borze dela, ki so se vzdrževale zopet le z delavskim denarjem, in to v dobi najhujše brezposelnosti, v dobi, ko si delavci dan za dnem sami jemljejo življenje! Tako skrbi naša vlada za svoje sodržavljane delavce — medtem pa moramo kot krvava ironija na vsa ta lepa dejanja naše buržuazije čitati, da skrbi sovražna Avstrija za naše državljane bolje, nego naša država, ker jim daje v slučaju, da ostanejo brezposelni, tridesettedensko podporo!

Toda v Avstriji so močni socialisti in njihove organizacije, pri nas pa radikali, radičevci in klerikalci in druga taka buržuazna hijensko-pasja zalega! Taka zalega pa skrbi le za svoje trebuhe in ne za lačne delavce.

Ti naj bodo zadovoljni in naj bodo lepo kuš in naj kriče od same vzhičenosti nad tako vlado in nad res materinsko skrbečo ujedinjeno in zmagovito domovino vsak lačni dan in vsako zimsko uro: **Živela Jugoslavija!**

Dnevne novice.

Sodrug Tišler Ludvik umrl. V pondeljek je umrl v ljubljanski bolnišnici za proletarsko boleznijo sodrug Tišler Ludvik. Zdravil se je nekaj mesecev na Golniku, vendar ni bilo zanj več pomoči, dasi je bil v najlepših letih. Pokojnik je bil sodelavec v kovinarski organizaciji, pri »Svobodi« in pri Udarnikih, kakor tudi v socialističnem pokretu. Pogreb se je vršil v sredo ob 2. uri popoldne in so se ga udeležili številni njegovi prijatelji in somišljeniki. Blag mu spomin!

Ljubljanska stanovanjska akcija. Ljubljanski vladni komisar g. A. Mencinger je bil nedavno na Dunaju, kjer si je najbrže ogledal tudi stanovanjsko akcijo dunajske občine, ki jo vodi dunajski socialno-demokratični občinski svet. Te dni pa je izdal tudi poseben oklic, v katerem pozivlja razne zavode in javnost, sploh, da naj sporoče, v koliko bi bili pripravljene podpisati 30 milijonsko posojilo za gradbeno akcijo mestne občine ljubljanske. V oklicu izjavlja, da se mu posreči že te dni izposlovati za občino dovoljenje, da sme najeti omenjeno posojilo. Poso-

jilo se bo amortiziralo v 15. letih in se bo obrestovalo po 5 odstotkov. Za posojilo bo jamčila mestna občina. — Mi seveda priporočamo, da to akcijo podpro gospodarske organizacije in posamezniki. Zlasti bi bilo tudi priporočati delavskim organizacijam, da nakupijo po svoji moči teh vrednostnih papirjev, da s tem dokažejo resnost svoje zahteve in akcijo moralno podpro, ker bo vendar koristila delavskim slojem, ki danes nimajo stanovanj ali pa se morajo potikati po nezdravih luknjah in kletah.

Tovarnam pohištva in mizarским podjetjem Slovenije. V svrhu preprečenja obolenj oči in dihalnih organov delavstva, zaposlenega v gornjih podjetjih, se na temelju čl. 14 zakona o Inšpekciji dela z 30. dec. 1921, Ur. l. z dne 21. IV. 1922, št. 106-39 in na podlagi §§ 30 in 31 zakonā o zaščiti delavcev z dne 28. II. 1922, Ur. l. z dne 13. VII. 1922, št. 211-74 ter Pravilnika o higijenskih in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih z dne 25. okt. 1921, U. l. od 16. okt. 1924, št. 305-96 predpisuje nastopno: 1. Za politiranje les-

nih predmetov se ima vporabljeni špirit denaturiran s terpentinskim oljem in šelakom. 2. Najstrožje se prepoveduje vporaba špirta, sestojega iz metilnega alkohola in lesnega olja, ker v alkoholu varira odstotek acetona, ki je škodljiv za oči in dihala vposienega delavstva. 3. V dosego dovolila vporabe špirta v industrijske svrhe (ad toč. 1) se je obracati na pristojno finančno ravnateljstvo. 4. Prizadete, ki se po gornjemu predpisu ne bi ravnali, bo pristojna Inšpekcija dela občutno kaznovala, poleg tega pa tudi zadevo sporočila Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v nadaljno postopanje. — Inšpekcija dela v Mariboru.

Za zidovi župnišč se dogajajo včasih neverjetne stvari, o katerih se le tu in tam prikrade kak glas v javnost. Tako poročajo te dni avstrijski časopisi, da sta bila v župniji Jabin v Burgenlandu aretirana župnik Štefan Panfalvai in njegova kuharica Eliza Böske radi verčkratnega detomora. Vsej župniji je bilo znano, da obstoji že dolga leta med župnikom, ki je sedaj že 65 let star, in njegovo dosti mlajšo kuharico, zelo intimno razmerje. Zgodilo se je že, da je župnik ukazal zvoniti k maši, a njega ni bilo. Ko so ga šli v župnišče iskat, so ga našli, ko je pomagal kuharici pri »ponesrečenem« porodu. Tamošnji učitelj je župnika večkrat zalotil v zelo nežnem in nedvomljivem objemu s svojo kuharico. Ona se je morala večkrat voziti za par tednov v bližnje mesto v bolnico, baje radi »vodenice«, ki ji je napihovala telo. Vračala se je vedno zopet ozdravljena in vitka. Že leta 1909 sta bila ovađena, vendar se takrat krajevne oblasti niso upale nastopiti proti župniku in je vse zaspalo. Lansko leto je bila kuharica zopet že osmi mesec noseča, a v jeseni je kar naenkrat spet postala vitka, ne da bi bilo kaj sledi o kakem otroku. Občinski predstojnik je napravil ovađbo na žandarmerijo in okrožno sodnijo, ki pa se tudi sedaj ni upala nastopiti iz strahu pred župnikom. Šele ko je občinski odbor poslal ovađbo na višja mesta na Dunaj, je prišla z glavnega mesta komisija, da zadevo preišče. Rezultat preiskave je bil, da je bila kuharica aretirana 29. decembra l. l., župnik pa 31. dec. Pri zdravniški preiskavi se je našlo, da je župnik težko sifilitičen in nesposoben vzdržati zapor, zato so ga poslali v sanatorij. Med drugim so našli v župnišču mnogo denarja in drugih vrednost, dasi šteje fara komaj 1500 revnih kočarjev. Svojo sobo je imel dekorirano z madžarskimi emblemi in je bil kljub avstrijskemu državljanstvu veren ogrski patrijot. — To so posledice tistega neumnega celibata, ki prepoveduje duhovnikom imeti žene. Zdrava kri si pa ne pusti delati predpisov. Ali bi ne bilo bolj pošteno, da bi imel zdrav duhovnik tudi sam ženo in otroke, kakor pa da samo pridiguje revežem, da morajo imeti veliko otrok, medtem ko sam skrivaj greši.

Ustanove vdovam in sirotam drž. nameščencev. Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in vpokojencev v Ljubljani razpisuje za leto 1927 iz sklada Ivana Rostana 15 ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do dne 1. marca t. l. Prosilke naj prilože prošnjam od občinskega ali župniškega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne, ali pa radi boleznih in onemoglosti nesposobne za pridobivanje.

UDR, edinica »Marks« Ljubljana, četa Vič-Glince, priredi poslovilni večer dne 30. jan. v gostilni Krušič (pri Traumu) na Glincah na čast sodrugom, ki odhajajo k vojakom. Od 3. do 5. ure imajo vstop samo redni člani omenjene organizacije. — Po 5. uri se otvori veselica, katera bo nudila vsakomur obilo smeha in zabave. Dostojne maske dobrodošle. — Vstopnina za osebo 5 Din. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Dolžnost vseh razredno zavednih proletarcev je, da ob novem letu pridobijo za strankino glasilo novih naročnikov.

Delavci!

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lokalih, kamor zahajate! Kupujte edino v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč! Naročnikom »Delavske Politike«!

Iz delavskega sveta.

Vlada v New Walesu zgradi tovarno za cement.

Avstralska delavska vlada zgradi tovarno za izdelovanje cementa v bližini Sydneyja. Ta tovarna bo stala 1,750.000 dolarjev. Zdaj vlada plačuje tona cementa po 27 dolarjev. Ko bo pa tovarna dodelana in bo obratovala, bo vlada dala za tona cementa le 19 dolarjev. Pri vsaki toni bo prihranila 8 dolarjev.

V New South Walesu postojajo industrijska sodišča, ki določajo delavsko mezdo. Delavska vlada namerava odrediti, da bi ta industrijska sodišča določivala tudi ceno produktom. Po novem zakonu ne bodo smela skladišča, tovarne in prodajalne, ki prodajajo blago na drobno, povišati cen, ako se pred sodiščem ne dokaže potrebe in sodišče ne izreče, da se cene smejo povišati. Povišanje in znižanje cen bodo nadzorovali posebni komisariji.

Delavska vlada v Queenslandu je že pred petimi leti sprejela tak zakon in delavci so zadovoljni z njim. Kapitalisti kriče, da taki zakoni diše po socializmu, a delavska vlada se ne briga za krič privatnih špekulantov.

V Novi Zelandiji je 54.652 tovarniških delavcev, ki zaslužijo tako-le: 21.414 delavcev zasluži manj kot 21.25 dolarjev na teden pri 48. delovnih urah, 6.487 delavcev zasluži manj kot 10.00 na teden, 1.378 delavcev zasluži manj kot 5 dolarjev na teden. 12.5 odstotkov delavcev je v starosti 10 do 19 let. Drugi delavci zaslužijo minimalno 21.25 dolarjev ali pa več na teden.

Kriza v avtomobilski industriji.

Ford-Motor-družba odstavlja delavce. Število delavcev, ki še delajo, se neprestano krči. Šele nekaj dni nazaj je družba zaprla vse departamente v tovarnah v Highland Parku in River Rouge. Družba je pojasnila, da je zaprla tovarne le za en teden, da napravi bilanco. Pričela je z delom, toda naznanila je, da nastavi 5000 delavcev, ki pa še niso dosegli 20 let.

Preden napoči čas, bodo odslovljeni še drugi delavci, seveda taki, ki so dosegli že visoko mezdo. Te delavce bodo nadomestili mladi delavci. Ford je svojo potezo podprl z izrekom, da ne postanejo zločinci. Kaj naj store stari delavci, ko bodo vrženi na cesto, sestradani in razcapani, tega Ford seveda ni povedal.

In oni bodo seveda zopet odpuščali delavce. Končno bodo odslovljeni vsi delavci in veliko izmed njih, največ starih delavcev, ki so dosegli višjo mezdo, ne bodo pozvani nikdar več nazaj na delo.

Fordova industrija je pred preiskušnjo, pred kakršno še ni bila v svoji zgodovini. Račun za to preiskušnjo plačujejo delavci. Morganova general Motors kompanija se je odločila, da uklone Forda.

Posledice tega boja občutijo v prvi vrsti delavci. Občutijo ga tudi trgovci v velikih trgovinah. A ti si zopet pomagajo na ta način, da skričijo število svojih uslužbencev v prodajalnah. Tudi v prodajalnah so delavci tisti element, ki bo najbolj občutil konkurenčni boj, ki se bije v avtomobilski industriji, pa dokazuje, kako krivičen je kapitalistični način produkcije in distribucije. Mesto da bi nosili posledice konkurenčnega boja edino oni, ki so ga pričeli in ki ga bijejo, jih trpe delavci, ki delajo in proizvajajo.

Ako večkratni milijonar izgubi vse milijone do enega, je še vedno milijonar, on z njegovo družino vred živi udobno in v razkošju. Ako pa delavec izgubi delo, pa on z njegovo družino vred trpi pomanjkanje, ki je posebno občutljivo po zimi.

Vsem naročnikom bomo te dni poslali poštne položnice ter prosimo, da nemudoma poravnajo naročnino. Obenem pa opozarjamo zamudnike, da bomo primorani za vsako ceno iztirjati zaostanke! Zatorej, vsak naj čimprej poravnava zaostalo naročnino, da mu bomo zamogli še nadalje list redno pošiljati.

Maribor.

Nekaj volilne statistike. V četrtem okraju je bilo volilnih upravičencev 930; od teh je volilo okroglo 750. Doma je ostalo 185, torej nekako 22 odstotkov. Med volilci je najmanj 450—480 delavcev in uslužbencev, uradnikov in drugih. Obrtnikov in trgovcev nismo šteli. Ako vzamemo, da je volilo socialistično 270 ljudi, vidimo, da je še najmanj 200 nezavednih proletarcev, oziroma takih, ki so raje ostali doma. Za površnost volilnih imenikov govori dejstvo, da je samo v tem okraju vpisanih 9 umrlih in približno 15 neupravičenih volilcev, bodisi tujih državljanov-Nemcev, bodisi že davno odislih ljudi. A na volišču se je javilo okrog 30 ljudi, ki že več let bivajo v 4. okraju, pa niso vpisani. O drugih okrajih bomo še poročali.

Sprememba voznega reda avtobus-prometa Maribor—Celje. Od dne 1. februarja 1927 velja na omenjeni progi sledeči vozni red: Odhod iz Maribora gl. kol. 6. uri, Maribor Gl. trg 6.15, Zgornja Polskava 6.56, Sl. Bistrica 7.08, Slov. Konjice 7.45, Frankolovo 8.10, Vojnik 8.21, prihod v Celje 8.45, odhod iz Celja 12, Vojnik 12.24, Frankolovo 12.35, prihod v Slov. Konjice 13. uri. — Popoldne ostane vozni red neizpremenjen. Odhod iz Slov. Konjice 14, prihod v Celje 15, odhod iz Celja 16, Slovenske Konjice 17, Slov. Bistrica 17.37, prihod v Maribor Glavni trg 18.30, Maribor gl. kol. 18.40. —

Sprememba voznega reda avtobus-prometa Maribor—Dravograd. Vsled ploedenele ceste proti Dravogradu se je promet omejil na progo Maribor—Selnica. Na pomlad, ko bode cesta boljša, se otvori zopet promet med Mariborom in Dravogradom. Za progo Maribor—Selnica velja sledeči vozni red: Ob delavnikih: Odhod iz Maribora gl. kol. 6.15, Maribor Glavni trg 6.30, prihod v Selnico 7.02, odhod iz Selnice 7.20, prihod v Maribor Glav. trg 7.52, Maribor gl. kol. 8. Odhod iz Maribora gl. kol. 11.15, Maribor Gl. trg 11.30, prihod v Selnico 12.02, odhod iz Selnice 13, prihod v Maribor Glavni trg 13.32, Maribor gl. kol. 13.40. Odhod iz Maribora gl. kol. 17.15, Maribor Glavni trg 17.30, prihod v Selnico 18.02, odhod iz Selnice 18.30, prihod v Maribor Gl. trg 19.02, Maribor gl. kol. 19.10. Ob nedeljah in praznikih: Odhod iz Maribora gl. kol. 6.45, Maribor Glavni trg 7, prihod v Selnico 7.32, odhod iz Selnice 8, prihod v Maribor Glavni trg 8.32, Maribor gl. kol. 8.40. Odhod iz Maribora gl. kol. 12.45, Maribor Glavni trg 13, prihod v Selnico 13.32, odhod iz Selnice 14, prihod v Maribor Glavni trg 14.32, Maribor gl. kol. 14.40. Odhod iz Maribora gl. kol. 18.45, Maribor Gl. trg 19, prihod v Selnico 19.32, odhod iz Selnice 20.30, prihod v Maribor Gl. trg 21.02, Maribor gl. kol. 21.10. — Cena vožnje znaša za vsaki kilometer 1 Din, minimalna vozna cena pa je do 2 km 3 Din in na 2—5 km do 5 Din. Vozna cena od gl. kol. do Glavnega trga znaša 3 Din. Vstop v avtobus je v splošnem dovoljen samo na postajah. Za vstop oziroma izstop med postajami pa se računa voznina, kakor da bi potnik vstopil na prejšnji oziroma izstopil na prihodnji najbližji postaji. Za morebitne zamude se ne jamči. Za vožnje izven okvirja predstoječega voznega reda je potrebno, da se prijavi zadostno število oseb pravočasno vodstvu avtobus-prometa v Mariboru, Frančiškanska ulica 8, tel. 236.

Zbirajte za tiskovni sklad!

Celje.

Roke proč od našega kulturnega društva! Nekateri ljudje, ki so bili izbaceni iz delavskega pevskega društva »Naprej«, so postali skrajno predrzni in skušajo z vsemi sredstvi razbiti to društvo, za katerega je celjsko delavstvo mnogo žrtvovalo. Nimamo nič proti temu, če se ustanavljajo lastni pevski zbor, da si na ta način nekoliko ohladijo jezo, ki jo gojijo napram nam. Nikoli pa ne bomo dopustili, da se zaganjajo v pevsko društvo »Naprej«, katerega bi radi ugonobili, kar se jim seveda ne bo posrečilo, ker naš »Naprej« stoji trdno kot skala. Posebno ne bomo trpeli, da nahujskani ljudje izživajo na ulici naše sodružice, članice pevskega zbora. Enkrat za vselej jim to prepovemo ter jih opozarjamo, naj pazijo, da ne dobijo za njih grdo počenjanje primerno plačilo. Člani in članice delavskega pevskega društva »Naprej«, ki so znali in hoteli za društvo žrtvovati in ki hočejo, da ostane društvo last celokupnega celjskega delavstva in da se še bolj razvija, bodo znali tudi parirati napade gotovih ljudi, kateri bodo dobili, ako se ne poboljšajo, primerno plačilo za njih umazano delo!

Krajevna organizacija SSJ v Celju naznanja, da se bo vršil v nedeljo, dne 6. februarja t. l. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo o političnem položaju. 3. Poročilo občinskih odbornikov SSJ iz Celja in Celje-okolica. 4. Poročilo funkcionarjev politične organizacije in kontrole. 5. Volitev novega političnega odbora. 6. Slučajnosti. — Vabimo na ta občni zbor vse člane krajevne organizacije, kakor tudi vse one, ki so vsled razcepa v delavskih vrstah stali ob strani. Dobrodošel je vsak, ki se prišteva v delavske vrste in ki spoznava, da je le v močni in resni organizaciji mogoče dovesti proletariata do moči in pravic. Občni zbor se bo vršil ob 9. uri predp. v gostilni »Zeleni travnik« v Zavodni. — Krajevni politični odsek SSJ.

Po volitvah. Za danes konstatiramo le, da so delavski glasovi v celjskem srežu, vstevši Celju, narastli. Da bi število teh glasov bilo mnogo večje, če bi imelo delavstvo eno samo listo, je jasno kot beli dan, zato nas okolnost, da je naša lista dobila pri teh volitvah manj glasov nego pri volitvah leta 1925, nič ne omalodušuje. Ravno nasprotno! Šli bomo še z večjim elanom na delo za ojačenje naših organizacij, posebno pa bomo polagali več pažnje na one kraje, kjer smo dobili glasove, ne da bi imeli shode ali druge agitacije, ker to znači, da so v teh krajih delavci, ki so naši in s katerimi moramo dobiti stik, da se povsod tam, kjer imamo naše somišljenike, ustanovijo naše organizacije. Oni sodrugji pa, ki so na nasprotni strani in ki jim prav gotovo ni vseeno, kako se stvari razvijajo, naj razmišljajo o rezultatu volitev ne samo v našem srežu, pač pa povsod, ker zopet se je izkazalo, da kdor hoče hoditi ločeno, je škodljivec delavskega razreda, je med tistimi, ki imajo res interes, da je delavstvo razcepljeno. Za to naj trezni in pošteni sodrugji z one strani tudi poskrbijo, da se kmalu najdemo in se skupno borimo za našo stvar. Mi bomo naredili našo proletarsko dolžnost in delali na to, da bo celjsko delavstvo marširalo enotno in to ne samo pri volitvah, pač pa vedno!

Pred razpustom občinskega sveta celjskega? Takozvana delovna večina in pa opozicija v mestnem občinskem odboru se med seboj pogajata za rešitev krize v občinskem odboru. Pogajanja vodi srežki poglavar g. dr. Žužek. Kakor smo informirani, pogajanja ne bodo uspela, zato je pričakovati v najkrajšem času razpust občinskega odbora in imenovanje gerenta.

Nečloveško ravnanje z vajenci. Nešteto krat smo že poročali, kako

postopajo nekateri mojstri z vajenci. Danes moramo zopet ožigosati slučaj, ki se je zgodil v sredo na Glavnem trgu, kjer je pri stojnicah nek mesarski pomočnik oklofutal vajenca brez tehtnega vzroka, ki tudi, če bi obstojal, ne bi opravičeval takega postopanja. Ljudje, ki so to videli, so se zgražali nad pomočnikom ter odobravalni nastop nekega našega sodruga, ki se je za vajenca zavzel. Vsem moistrom priporočamo in od njih zahtevamo, da pazijo, kako se z vajenci ravna, ker ni res, da imajo pravico z njimi postopati kakor se jim zljubi in jih celo pretepati, kakor se je dotični mojster izjavil napram materi dotičnega vajenca, ko se je pri mojstru pritožila. Vajenci, ki morajo po tri, štiri leta za mojstra garati, so ljudje, ne pa živinčeta. Zato bo treba začeti take slučaje od sedaj naprej naznanjati oblastem!

Pozor na volilne imenike! V januarju se volilni imeniki uradno popravljajo, zato naj se vsi sodrugji prepričajo, ali so v imeniku vpisani. Časa za to je še samo nekaj dni in da ne bo prepozno, naj se vsak požuri!

Študenti pri Mariboru.

Volitve v oblastno skupščino, ki so se vršile pretečeno nedeljo po celi državi, so končale pri nas prav razveseljivo in mirno. Združena delavska lista je dobila 435 glasov, med tem ko so dobile vse druge nam nasprotnne stranke in stranice samo 210 glasov. Vsa njihova agitacija in blatenje naše stranke po časopisju, posebno v klerikalnem, jim ni hasnilo in pomagalo popolnoma nič, ampak zmagala je pri nas proletarska složnost in razredna zavednost. Ponosni smo na našo zmago, ker vidimo, da seme, ki smo ga sejali, ni padalo med kamenje, ampak na rodovitna tla, kjer je prineslo sadove in da trud v volilnem boju ni bil brezuspešen. Udeležba pri volitvah je bila res nekoliko pomanjkljiva, ker volilo je približno samo 55 odstotkov, kar je sramotno za tukajšnje socialistično trdnjavo in kar so zakrivila raznovrstni krivi preroki, ki so se v času pred volitvami pojavili pri nas in zbegali naše železničarje, za kar so pa pri volitvah dobili primerno zahvalo in plačilo. Med temi, ki so volitve bojkotirali, je tudi par tukajšnjih nemških mogotcev, ki pri vsaki priliki prav pridno kritizirajo čez gospodarska vprašanja in kaj radi delajo raznovrstne prizive na višjo oblast, ali v tem važnem trenutku so ostali mrtvi. Morebiti se zanašajo na to, da jih bo že v Mariboru zastopal kak nemški »dohtar«. — Za nas železničarje in proletarce pa naj bodo sedanje volitve za vzgled za vse prihodnje boje, ki nas še čakajo in ki jih bomo morali še izvojevati.

Pragersko.

Razmere, ki so nastale pri nas v zadnjem času, so tako neznesne, da jih je treba pogledati malo bližje. Zadnja redukcija v kurilnici Pragersko, katere je dovršena na popolnoma nezakoniti podlagi, je dokaz, kako malo so zmožni naši predpostavljene izvrševati zakone. Ukinjeni so nam prosti dnevi, kateri nam po Pravilniku pripadajo in so torej za nas premogarje zakonska dajatev. Pa kaj je zakon za gospodo na direkciji? Oni smejo zakone kršiti, najslabši delavec pa ve, da se morajo izvrševati in če se to zahteva od

nas delavcev, je sramota za gospode, če jih kršijo, kajti oni bi morali z dobrim vzgledom nam pokazati red in disciplino v izvrševanju uredb. Odpustili so dva moža, dva pa premeštili, na drugi strani pa imamo nadomestnike iz Maribora, katerim dajejo dnevno 35 Din dijet, medtem ko premeščeni delavec zasluži samo 32 Din dnevno. Tako se pravi pri gospodi štediti! Torej ni čuda, če nema para. Sramota je, da znajo to samo naši stručnjaki v 20tem stoletju. Na drugi strani pa hočejo s svojo plemenito inteligenco uvesti še hujši pritisk za večjo produkcijo. Pa saj vas poznamo, vi kapitalistični hlapci in priganjači, ki, dasi ste inteligentni, se nočete zavedati, da ste inteligentni sužnji kapitala. Ravno isto je na postaji Pragersko. V času pred vojno je bilo na Pragerskem še enkrat več osebja zaposlenega, kakor danes, pa je upravljal postajno blagajno sam načelnik in blagajnik. Danes so kar štirje na istem mestu. Tam redukcija ni potrebna, pač pa za delavce 24/24urni delovni čas, kakor nikjer, ker se v resnici štedi, vrhutega pa morajo skladišni delavci dostikrat delati nadure in sicer brezplačno. V obljubljeni deželi in državi pravice in poštenosti ni in smo učakali razočaranje. Zgubili smo skoraj vse prejšnje pravice, ki smo jih uživali pod prejšnjo upravo. Štedi se na naš račun in sicer v dobrobit reakcije, protekcije, tatvine in goljufige. Ti železničarji pa trpi in reci: živega reakcija in nezakonitost. Reci svoji mačehi, da si je že davno sit do grla in to pokaži s tem, da stopiš v razredno bojnovo organizacijo — v Savez železničarjev Jugoslavije, — katere cilj je osvoboditev proletariata izpod kapitalističnega jarma.

Šiška.

Dramatsko-godbeni odsek podr. »Svobode« v Šiški bo priredil v nedeljo 30. jan. ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu Vič-Glince rusko dramo v treh dejanjih: »Spavaj moja deklica«. Med odmorom svira orkester. Vstopnina običajna. Sodrugi, posetite to predstvo v polnem številu! — Odbor.

Prevalje.

V našem kraju smo za te volitve razvili pridno agitacijo, in kar je bilo zavednih sodrugov, so vsi glasovali za našo listo. Zavedno delavstvo je s tem še enkrat pokazalo, da hoče ostati zvesto socialistični ideji in da želi, da bodi solidarnost popolna in da se mora enotnost sedaj pokazati in učvrstiti tudi dejansko, zlasti v organizacijah.

Mežica.

Dramatični odsek »Svobode« v Mežici vprizori v nedeljo, dne 30. januarja 1927 v dvorani nad konzumom Finžgarjevo igro »Naša kri« v štirih dejanjih. Začetek ob 3. uri pop. Med odmori sodeluje tamburaški odsek »Svobode«. Igra je iz francoskih časov in je zelo lepa ter je vsa garderoba iz gledališča. Radi tega naj nihče 30. januarja ne pozabi priti v Mežico ter si ogledati igro. — K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi odbor.

Izjava. Podpisana izjavljam, da ni res, kar sem govorila o gospodu županu Sitarju radi prehrane v ubožnici. Hrastnik, 14. jan. 1927. — Marija Nahtigal, žena rudarja v Hrastniku.

MOŠKE OBLEKE, KLOBUKE,

perilo, čevlje, dežne plašče, dežnike, palice, nogavice i. t. d. kupite najcenejše in najboljše pri

Jakob Lah, Maribor, samo Glavni trg 2.